

Libellus, quo demonstratur: cicutam. [Libellus secundus. Supplementum necessarium] pt. 1 / [Anton Störck].

Contributors

Störck, Anton, Freiherr von, 1731-1803.

Publication/Creation

Venice : B. Milocco, 1760.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rxmdcn6t>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

49888/B

STOERCK

37.13.15780

Carati
22/12/05

ANTONII STÖRCK,
MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO CIVICO
PAZMARIANO PHYSICI ORDINARII,
LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR;

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI,
SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN
MULTIS MORBIS , QUI HUCUSQUE CURATU
IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

VENETIIS, MDCCLX.

TYPIS BENEDICTI MILOCCO, IN VIA MERCAT.
SUB SIGNO DIVI THOMÆ AQUINATIS.
SUPERIORUM PERMISSU.

ANTONIO STORCK
MEDICINAE ET CHIRURGIAE
LIBELLUS
CUM DEMONSTRATIONE
OCTAVAM

NON SOLUM VTO INTERNO TUTISSIME EXPERIENS
SIC ET EXTERNO PULCHERRIMUM VALEAT UTI IN
MULTO MORBO, QUI HODIE CURATIO
INFORMIS DICENDUS

FRATRES, MEDICI
PATER BENEDECTI MILCO, IN VIA MERCAT
SUSCIPIT DITI TRONIS AQUARIUM
SUSCIPIT DITI TRONIS AQUARIUM

AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM
IMPERATRICI
MARIÆ THERESIÆ
HUNGARIÆ, AC BOHEMIÆ
REGINÆ &c. &c. &c.

ANTONIUS STÖRCK.

QUamvis omnes scientiæ & artes, TUO favore & infinita TUA clementia restauratæ, mira cum industria, atque inefabili contentione hac in antiquissima Universitate Viennensi orrentur & excolantur, nemo tamen est, qui dubitat, scientiam medicam ex his omnibus maxime eminere, vigere, florere.

Nec mirum etenim non modo summi in hac scientia Professores indefesso suo diurno, nocturnoque labore ea omnia excogitant, tentant, & persciant, quæ ad discipulos in

omnibus Medicinæ principiis erudiendos, & in vera ac unica Hippocratica praxi firmos reddendos apta & necessaria arbitrantur; sed & ipsi, ex his Scholis nati, practici, magistrorum exempla sequentes, quocumque possibili studio, & sedula observatione salubri huic scientiæ amplificandæ insudant.

Ego propterea anno præterito, facta in meo nosocomio, observata congeffi, & in publicum edidi.

Gaudebam tunc vehementer, dum vidi, hæc a Viris in arte gravissimis comprobari, & laudibus non meritis efferi.

Unde eo magis incitatus, pro hoc quoque anno, jam multum allaboravi, collegi.

Ante omnia autem credidi communicanda esse experimenta nova, quæ circa usum Cicutæ institui.

Hæc igitur, fidelissimo calamo adumbrata, in exiguum opusculum redegisti.

Quoniam autem prævideo, magnam inde in humanum genus utilitatem promanaturam, ausus fui, hunc novum laborem ad SACRATISSIMÆ TUÆ MAJESTATIS pedes humillime deponere, TIBI dedicare, consecrare.

Etenim multiplici experientia convicti sumus omnes, TE ea, quæ in re litteraria bona & salubria sunt, benignissime semper reci-

recipere, TE ea sustinere, & immensa TUA
benevolentia propagare.

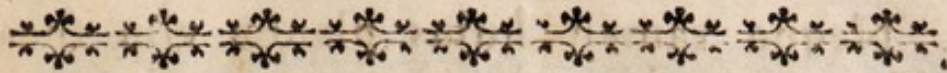
Et profecto extra omne dubium est, fo-
re ut hoc opusculum, GLORIOSISSIMO TUO
NOMINE præmunitum, alios quoque Medi-
cos ad ulteriora experimenta debitis cum
cautelis capienda & prosequenda impellat.

Quæ autem deinceps meum ingenium ad
sublevandas aut tollendas agrorum calami-
tates conferre poterit, ea (si DEO placue-
rit) maximo semper fervore, & summa in-
dustria præstare enitar.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

P R Æ F A T I O .

Multi dantur morbi, quos nec antiqui Medici, nec recentiores, in arte quamvis peritissimi, curare noverunt; idque vel ideo, quum nullum adhuc remedium detectum fuit, quod his morbis debellandis sufficeret.

Ut igitur ad simile remedium eruendum omnes nostros intendamus nervos, suadet ratio, officium jubet.

An fors in plantis, quarum virtutes nos ignoramus, aut quas pro suspectis habemus, simile quid latet?

Ego sane usu *Cicutæ*, medicamentum tentasse, mihi videor, quod in solvendis inveteratis scirrhis, & in sanandis cancris valde utile esse poterit.

Neque tamen hujus plantæ vim specificam hic deprædico , neque cujusdam inventi gloriam ambio ; sed desidero unice , ut mei conatus in afflicti generis humani utilitatem & emolumentum cedant , & applicentur.

Quapropter nollem , quis invidia , aut ambitione experimenta turbet.

Opusculum in tria capita dividitur :

PRIMUM continet plantæ , & remedii descriptionem .

SECUNDUM recenset casus , in quibus hoc remedium fuit adhibitum .

TERTIUM adfert quædam corollaria .

C A P U T I.

IN locis umbrosis & pinguibus, prope fossas aggeresque agrorum, praetorumque sepimenta crescit planta umbellifera, quæ mense Julii floret. *Folia* ejus longis, crassis, cavis pedunculis appensa, plurifariam *Myrrhidis* modo in alas plurimas tenues, artrovirentes divisa sunt. *Culmus* procerus, ferulaceus, glaber, levis, crassus, intus inanis, dilute virens, nonnullis tamen subrubentibus veluti serpentum maculis respersus, supra tres non raro cubitos asurgit. *Umbellæ* fastigia occupant. Candidi in his sunt *Flosculi*. *Semina* postea anisi æmula, aliquanto candidiora. *Radix* dodrantalis, crassitudinis digiti, quando caulem facit, cava est interius, prius
au-

autem solida. Odor est ingratus, fœtidus. Vide *Morison*, Tom. 3. pag. 290.

Hanc herbam vocaverunt Botanici *Cicutam* vulgarem; & Germanico idioma te dicitur *Schirring*.

Plinius scribit caulem cicutæ viridem a multis impune comedi.

Rajus perhibet quemdam nomine *Bouille* cicutæ radicem ad scrupulum unum in febribus malignis, & quartanis dedisse, & omnibus diaphoreticis prætulisse.

Renealmus in *Observ.* 3. & 4. ad Scirrhus hepatis, lienis, pancreatis solvendos scrupulum unum, aut drach. fs. radicis cicutæ in substantia exhibuit; aut dedit infusum cum drach. j. vel drach. ij. hujus radicis factum.

Multa emplastra & linimenta officinalia succum cicutæ recipiunt.

Cæteroquin autem fere ab omnibus Authoribus carbone nigro notatur, recensetur inter venena, damnatur, atque ideo ex Medicina penitus exulavit.

Copiose ubique invenitur; nec tamen in hortis utilitatem, aut locum habet; neque ad sananda pecora, minus ad curandos homines nunc adhibebatur.

Hinc

Hinc prodiit semper frustra , & sine usu iterum exaruit .

Novimus tamen omnes , nil a *Deo optimo* creatum esse , quod non foret bonum & utile :

Unde apud me statui , hujus herbæ virtutes præ omnibus aliis experiri , atque ideo plurimos veteres ac recentiores Scriptores hac super re legi , & consului .

Legendo autem inveni , hanc herbam usu externo antiquis maxime temporibus ad tumores frigidos dissipandos , ad scirrhos solvendos , cancrorumque dolores mitigandos magno cum effectu fuisse adhibitam .

Eam vero , interne datam , teterrimum venenum esse , omnes clamitarunt .

Prima itaque pericula externo usu erant facienda .

Quapropter hanc herbam siccata , & conscissam intra lintheamina decussatis filis in matrarium confui , simile matrarium in aqua ebulliente per aliquot minuta reliqui ; dein , expresso superfluo liquido , ad partes affectas calide applicui .

Hac ratione pessimæ gangrenæ progressum aliquoties inhibui , & corruptum a sano separavi .

Qui

Qui talia matratia, aquæ incocta, ob ingratum fœtorem, aut natum inde pruritus ferre non poterant, iis lacti incocta adhibui.

Hæc dein facile tulerunt, nec quid mali experti sunt, & omnes habuerunt levamen.

Viro sexagenario, a multis annis doloribus podagricis divexato, non tantum simili fomento dolores mox sedavi, sed & tophos podagricos integre emollivi, & dispuli.

Unde factum est, ut rediens podagra nec amplius adeo violenta, nec diuturna fuerit.

In annofo rheumatismo, & dolore arthritico pilulis, postea describendis, & fomento ex *Cicuta* ægris aliquoties magnum levamen attuli, quosdam penitus liberavi.

Aliquos tamen, continuato licet usu, nequaquam juvi; nemini autem, quantum ego novi, nocui.

In strumis scirrhis, in indurationibus glandularum, mammarum, & in pessimis cancris non exiguos effectus vidi, & expertus sum.

Ubi tamen tumores inflammatorii, aut
serosi

ferosi calidi adsunt , ibi tale fomentum ex cicutâ minus convenit.

Poterit tamen & in his casibus habere locum , si debitæ antea evacuationes fiant.

Emplastra , quæ succum *Cicutæ* recipiunt , magnam quoque utilitatem in Medicina habent , & talia sæpe solvunt & dissipant , quæ omnibus aliis resistunt.

Unde suspicari cœpi , an non in succo cicutæ vis illa solvens , penetrans , & discutiens lateret ?

Succum igitur ex *Cicuta* expressi , & in vase terreo lentissimo igne in extractum inspissavi .

Hoc extractum illico in homine tentare , nefas erat.

Qua de causa cani parvo , famelico , ter de die dedi scrupulum unum hujus extracti & frustum carnis.

Sedulo tunc attendi , quænam in cane mutationes fierent.

Verum canis mansit sanus , alacer , & magno desiderio offam expectavit.

Secundo die , data eadem extracti quantitate , idem expertus sum.

Neque tertio die malum in cane symptoma adverti.

His

His audacior redditus, in me ipso experimentum feci.

Mane ac vesperi sumsi granum unum hujus extracti, & vasculum unum infusi theæ hausi desuper.

Diætam tunc paulo strictiorem observavi, ut illico adverterem, si quid insoliti in meo corpore fieret.

Tali dosi per octiduum continuavi, nec minimam inde molestiam sensi; fui agilis, robustus, optimam habui memoriam, appetii, placide dormivi.

Altera septimana auxi dosin, & jam mane & vesperi duo grana deglutivi, neque inde quid mali, aut insoliti in meo corpore ortum est.

Jam ergo optimo jure & salva conscientia hoc in aliis mihi licuit tentare.

Quæ autem radici cicutæ vis inesset quoque scire volui.

Radix recens dum in taleolas discinditur, fundit lac, quod gustu amarum & acre est.

Hujus lactis unam alteramve guttulam linguæ apice delibavi.

Mox lingua facta est rigida, intumuit, valde doluit, & ego nec verbum loqui poteram.

Sini-

Sinistro hoc eventu terrefactus, multum timui.

Ex lætione tamen Authorum memini, quod acida similiarum medicamentorum viribus resistent, & virulentiam enervent.

Hinc succo citri linguam totam abluui, & apicem hoc succo perfricui; quo facto, statim magnum levamen percepi, abierunt dolores, tensiones, & balbutire potui.

Post horæ quadrantem idem repetii, & tunc cœperam paulo liberius loqui.

Iteratis dein vicibus applicato hoc succo, tandem post binas horas lingua libera facta est, & evanuit omnis metus.

An non igitur in lacte radicis maximum virus latet?

Radix exsiccata, & in pulverem redacta, minus nociva est.

Etenim hujus pulveris granum unum, aut duo aliquoties sine noxa assumfi.

Dum de his certus fui, pilulas sequentes paravi:

℞. Herbæ recentis cicutæ q. s.

Exprimatur succus, isque recens lentissimo igne in vase terreo (sæpius agitando, ne amburatur) coquatur ad spissi
extra-

extracti consistentiam, hoc extractum s. q. pulveris foliorum cicutæ in massam pilularem subigatur; ex qua fiant pilulæ granorum duorum.

Si ex cicuta sufficiente quantitate aquæ aliquamdiu cocta succus exprimatur, tunc fit extractum minus efficax; attamen utile.

Pilulæ possunt argento, vel auro obduci, vel diversis pulveribus conspergi, ut odor ingratus evitetur.

Vel idem extractum poterit in bolis, in mixtura, aut alia quacunque convenienti forma exhiberi, ne ægri diuturno usu abhorreant, & defatigentur.

A minima dosi semper incœpi, & sub initium mane & vesperi unicam solummodo pilulam exhibui, tertio quartove die dedi ter talem pilulam.

Post octiduum ter de die cœpi duas dare, & hac ratione sensim (si necessitas id postulavit) augendo ascendi, usque dum ad drachmam unam, vel drachmam unam cum semisse spatium unius diei deveni.

Nil unquam mali observavi, licet has pilulas per unum alterumve annum & ultra, continuato usu, etiam sanis exhibuerim.

Sub-

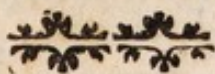

Subinde curam statim majori pilularum dosi inchoavi, & viso bono temperamento, & bonis viribus in initio, illico bis terve per diem dedi pilulas duas, tres, aut quatuor.

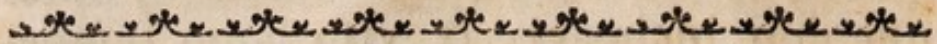
Nihilominus præstat semper parva dosi incipere, sunt enim idiosyncrasia, quibus medicamenta maxime innocua nocent; hinc ne his damnum inferamus, & ut sensim in naturæ similibus ægrorum cognitionem pertingamus, tuta via incedendum est.

Qualibet vice, dum assumuntur pilulæ, datur unum alterumve vasculum infusi theæ, vel jusculi vitulini.

Si pulvis radicis *Cicutæ* sufficienti quantitate mucilaginis Gummi trogacanthi in pilulas redigitur, exurgit medicamentum valde efficax; verum majori tunc in utendo circumspectione opus est.

C A P U T II.

C A S U S I.

ADmodum formosa puella a tribus annis gessit parotidem finistram penitus scirrhosam, colore purpuream, quandoque acute dolentem, quandoque ab omni dolore immunem; magnitudine autem pugnum virilem hic tumor superavit.

A diversis Medicis & Chirurgis diversa interna externaque remedia sunt exhibita; verum omnia effectu caruerunt.

Tandem ægra accessit Dominum *Leber*, Chirurgum nosocomii civici; hic me in consilium vocavit.

Casu & formulis præscriptis rite examinatis, vidimus, remedia maxime solventia, discutientia &c. interne æque ac externe fuisse adplicata.

Hoc igitur in genere nil amplius superesse conclusimus, quam spiritum frumenti cum mercurii sublimento.

Unde, adposito externe emplastro de
lada-

ladano, dedimus spiritum frumenti &c. atque præterea ægra copiose haurire debuit decoctum radicis gram. cich. tarax. &c.

Per tres septimanas his diligentissime assumtis, nullum omnino levamen, nullam prorsus mutationem deprehendimus.

Hinc statuimus tentare pilulas e cicuta paratas.

Ab uno solummodo grano, mane & vesperi fumendo, inchoavi, & singula vice unum alterumve vasculum infusi flor. samb. superbibendum dedi.

Post octiduum rediit ægra plena solatio, & nobis læta narravit, ostenditque quod tumoris moles esset minor, mollior, mobilior.

Effectum mirati, facile concessimus, ut ægra, suæ pulchritudinis recuperandæ avidissima, hoc remedium continuaret.

Elapso altero octiduo nos denuo accessit, malum autem fere in eodem statu fuit.

Quapropter dosin auxi, & mane ac vesperi dedi binas pilulas.

Quo factò, intra triduum plus quam dimidia duritie pars abiit.

Dein continuato, in eadem dosi, hoc remedio, intra sex septimanas omnis durities evanuit.

Verum remansit saccus flaccidus , paf-
taceus.

Dedi igitur purgans , & saccum flac-
cidum linteaminibus fumo aromatico ex
mastiche , olibano , myrrha &c. impræ-
gnatis sæpius perfricari jussi ; quod tan-
tam habuit efficaciam , ut intra sex cir-
citer dies saccus totus abierit ; unde
puella suam priorem formositatem inte-
gre recuperavit.

Hac ratione curatam ad *Illustrissimum*
Præsidentem adduxi , & ipsa ei historiam
totam enarravit.

CASUS SECUNDUS.

Femina (30. aliquot ann.) jam a plu-
ribus annis id incommodi habuit ,
quod mox sub axillis , mox in inguini-
bus , mox in collo glandulæ intumue-
rint .

Applicato emplastro , sumtoque medi-
camento purgante , hi tumores sub initium
semper disparuerunt ; successu autem tem-
poris pertinaciores facti sunt , & quando-
que ex usu emplastri in ulcera abierunt ,
quæ , effuso copioso ichore , post aliquot
septimanas sponte iterum consolidata sunt.

Vires ægræ sensim diminuebantur, intumuerunt pedes, & glandulæ subaxillares; tandem mamma dextra quoque increvit, & tota scirrhusa facta est.

Apposito tunc emplastro, mox dolor acutus mammam invasit, durities abiit in tubera, accessit color purpureus, dein lividus; demum cutis, duobus in locis summo cum dolore rupta, efformavit bina ulcera cancrofa, fœtidissimo & acrichore manantia.

Dolor quotidie circa vespervas multum est adauctus.

Varios Medicos & Chirurgos hæc ægra adiit, plurima assumpsit remedia, nullum tamen unquam levamen percepit.

Demum die 14. Septemb. 1757. ad me venit, re bene examinata, hanc optimam pilulas experiundi occasionem putavi, præbuique mane & vesperi pilulas binas, quarum quælibet granum unicum pondere habuit, atque his superbibendum dedi infusum foliorum veronicæ.

Vigesimo secundo Septemb. vidi colorem lividum fere ubique in læte rubrum, hinc inde in naturalem esse mutatum; dolores fuere multo mitiores, & fœtidi ichoris loco materies tenuis puriformis comparuit.

Secundo Octob. color totius fere mam-
mæ naturalis fuit, moles & durities erant
minores, dolores exigui, pus bonum.

Decimo quarto Octob. mamma iterum
cœpit tumere, rubere, tendi, & ma-
gnis doloribus torqueri, puris loco ichor
effluxit.

Dolui finistram experimenti succes-
sum; non tamen spem abjeci: etenim
accurate inquirendo deprehendi, tempus
menstrui fluxus instare, mali igitur cau-
sam ex eo posse repeti judicavi; hinc
suasi ægræ, ut pilulas sine interruptio-
ne continuaret.

Altero die proruperunt menses, mam-
ma detumuit, rediit color naturalis,
imminuti sunt dolores; unde ægra in
assumendo alacriter perexit.

Vigesimo quarto Octob. inveni mam-
mam multo minorem, molliorem, pus
bonum; jussi, ut jam mane & vesperi
pilulas tres assumeret.

Tertio Novemb. magna puris boni co-
pia ex ulceribus prodiit, mamma fuit
minor, ægra frequentes in mamma fen-
sit fornicationes, tumores sub axilla
dextra quoque fundi cœperunt.

Decimo nono Novemb. narravit ægra:
quod

quod menses debito tempore fluxerint , & quod tunc mamma iterum intumuerit , & dolores majores essent orti ; his tamen non territa , pilulas semper continuavit .

Dum mammam conspexi , deprehendi partem supra papillam mollitie & magnitudine fere naturalem , pars autem infra papillam lapidis instar dura adhuc fuit ; dedi mane & vesperi pilulas quatuor .

Secundo Decemb. rediit ægra tristis , & conquerens , quod ob acutissimos nocturnos in mamma dolores non posset dormire , quod appetitus esset penitus deletus , os amarum , glutinosum , ructus fœtidi , frequentes .

Verum ægra horum symptomatum causam simul fassa est ; etenim dixit : se aliquot ab hinc diebus carnem suillam fumo induratum , & brassicam minus accurate coctam comedisse , & illico inde pondus in ventriculo , & nauseam ortam esse , doloresque increviffe .

Quapropter præscripsi purgans ex rhei electi Scrup. ij. & crem. tart. Scrup. j. quod alvum quinquies movit , appetitum mox restituit , & reliqua symptomata mitigavit .

His factis, mane & vesperi quinque pilulas exhibui, quarum quælibet pondere duo grana habuit; hinc jam longe majorem copiam assumsit, quam antehac.

Decimo octavo Decembris enarravit ægra, quod tempore fluxus menstrui vix perceperit dolores, quodque color mammæ naturalis permanferit.

Inquirendo tunc in tumorem infra axillam, tetigi, eum esse longe minorem, & valde mobilem; ulcera erant pura, & jam in sanationem vergere videbantur; pus, quod fundebant, paucum erat, & optimæ consistentiæ & coloris. Mammæ medietas supra papillam colore, magnitudine, & mollitie omnino naturalis fuit; verum medietas infra papillam, ad omnia rebellis, lapidea mansit; hinc de hujus resolutione jam merito erat dubitandum; nihilominus ægra, viso jam tanto progressu, se sine interruptione diligentissime his pilulis usuram promisit, & rogavit, ut eas ipsi non denegarem.

Mane & vesperi sex pilulas nunc exhibui.

Vigesimo quarto Decemb. ægra ingentes dolores in mamma habuit, & mamma iterum tendi, & valde rubere cœpit.

Ma-

Mala autem hæc symptomata tunc accessisse affirmavit ægra, dum triduo ab hinc mammæ ulcera, crustis crassis obducta, coaluerunt, dumque liber materiei exitus fuit interclusus.

Igitur ad crustas has emolliendas mammæ imposui emplastrum de spermate cete.

Altero die crustæ deciderunt, & ex ulceribus effluxit serum acre, dein pus prodiit, & mox tumor mammæ imminutus est, rubedo disparuit, abiitque omnis dolor.

Decimo quinto Januarii durities infra papillam, quæ huc usque immutata persistit, nunc cœpit fundi, ægra nullos dolores habuit, & menstruus fluxus debito tempore rediit, nec ullum malum symptoma produxit.

Tertio Februarii ægra continuos ructus, nauseam, præcordiorum anxietates, & in mamma majores dolores conquesta est; dixitque, quod id experiatur semper, dum ex leguminibus quidquam assumit; mammam tamen quoad magnitudinem, colorem, mollitiem in eodem statuprehendi, quo fuit die 15. Jan.

Quoniam ventriculum ab assumtis oneratum adverti, purgans exhibui, quod
ma-

magna cum euphoria operatum est; dein in usu pilularum pergendum erat.

Vigesimo quarto Februarii ægra admodum bene se habuit, Scirrhus sub axilla fuit multo minor, & ea durities, quæ infra mammæ papillam hæsit, inveniebatur mollior, & in sex moleculas divisa; gaudebam tunc multum, quod & hic scirrhus, alias pertinacissimus, tandem mutaretur.

Decimo tertio Martii omnia in eodem statu sine ulla mutatione inveni. Suasi ideo, ut ter de die sex pilulas fumeret.

Decimo Aprilis scirrhus infra papillam mollis fuit, neque moleculæ amplius distingui potuerunt; ulcera fuere multo minora, nitida, pus bonum.

Vigesimo nono Aprilis fere omnia in eodem statu fuerunt; ægra rogavit, ut purgans præscriberem, quoniam levem nauseam & pondus sentiret.

Dedi igitur Drachmam unicam rhei, quæ magnam copiam materiæ biliosæ eduxit, & ægra dein belle habuit.

Vigesimo quarto Maii mamma tota ad naturalem fere mollitiem, & magnitudinem rediit, ulcera cœperunt coire, & paucum solummodo optimi coloris & consisten-

sistentiæ pus exstillavit, tumor sub axilla fuit exiguus.

Tertio Julii mamma tota naturalis fuit, ulcera concreverunt, tumor sub axilla vix amplius pisum adæquavit.

Jussi, ut nunc a pilulis abstineret, & rediret post aliquot septimanas, ut hac ratione viderem, an mamma maneret bona, an iterum abiret in pejus?

Vigesimo sexto Augusti inveni omnia bona, & fœminam integre sanam.

Statim sub initium curæ, dein quinto mense, tandem finita integra cura hanc fœminam ad *Illustrissimum Baronem VAN SWIETEN* adduxi, ut experimenti progressum videret; lætabatur is semper, & pro innata sua benevolentia hanc ægram qualibet vice pecuniis remuneratus est.

C A S U S T E R T I U S.

Fœmina, viginti quatuor annorum, semper alias sana, ab anni spatio advertit in mamma dextra tuberculum durum, mobile, quod sensim adeo increvit, ut 12. Octobris 1758. dum me accessit, ovum anserinum magnitudine adæquaverit.

Exa-

Examinando vidi perfectum
Scirrhum esse.

Præbui ideo mane & vesperi tres pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit, jussique, ut infusum, qualecumque placeret, superbiberet.

Vigesimo quinto Octobris ad me rediit, & inveni tumorem molliorem, paulo minorem; rogavit ægra, an non liceret emplastrum adplicare, verum recusavi, ut experirer quid pilulæ solæ efficerent; & suasi propterea, ut jam mane & vesperi quatuor pilulas assumeret.

Decimo sexto Novembris vidi scirrhum in plurimas moleculas molles divisum, gaudebat fœmina de bono successu. Menstruum fluxum rite habuit, neque tempore menstruo a pilulis abstinuit, quoniam nullam inde turbam advertit.

Præscripsi purgans, quod bene operatum est, & mamma notabiliter detumuit.

Dein jussi, eam pilulas continuare.

Decimo quinto Decembris rediit, & mamma fere naturalis fuit, exigua modo pastacea moles supererat.

Tertio Januarii mamma erat penitus naturalis.

Tunc

Tunc denuo præscripsi purgans , & ab eo tempore hanc fœminam non amplius vidi.

C A S U S Q U A R T U S .

Mense Augusti 1758. virgo , 18. ann. , ex morbo acuto in nosocomio convaluit , & postquam vires cœpit recuperare , sensit in mamma dextra ingentes dolores ; hæc autem mamma jam a sesqui anni spatio lapidis instar dura fuit.

Dedi tunc pilulas ex Gum. ammon. sapon. venet. sal. polychr. rheo &c. externe Chirurgus HAFNER cataplasma ex sapone veneto , lacte soluto applicuit .

Ab initio res in melius mutabatur , & mamma mollescere cœpit , & dolores remiserunt .

Posthac vero iterum increverunt dolores , mamma denuo durior & purpurea facta est ; tandem livuit , & post aliquot dies cutis rupta , ulcus sordidum & multo fœtidissimo ichore manans efformavit .

Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui , & interne dedi mane & vesperi tres pilulas , quarum quælibet grana duo pondere habuit .

Eo-

Eodem adhuc die his remediis dolores multum imminuebantur.

Tertio die color lividus cœpit evanescere, & fœtidi ichoris loco tenue pus comparuit.

Septimo die tota mamma læte rubuit, ulcus fuit nitidum; dolores, qui per diem exigui erant, versus vesperras paulisper exacerbati sunt; pus in ulcere jam nunc bonum deprehendebatur, & mamma mollior.

Decimo quinto die ulcus videbatur in sanationem tendere, mamma multo mollior fuit, & color fere naturalis, dolores aut pauci, aut nulli.

Vigefimo die mamma mole minor & mollior erat, & ulcus coaluit.

Vigefimo quarto die aderant enormes dolores, qui ab eo tempore inceperunt, quo ulcus clausum est.

Ad dolores mitigandos opio opus fuit.

Vigefimo quinto die mamma circa papillam valde mollis erat, & quædam obscura fluctuatio percepta est; noctu ob ingentes dolores opium denuo dari debuit.

Præterea tamen ab hoc die cœpi mane & vesperi quatuor pilulas exhibere; & fomentum ex cicuta sedulo adplicatum est.

Vige-

Vigesimo octavo die manifesta erat fluctuatio, & dolores tunc acutissimi; rogavit ipsa ægra, ut mamma pertunderetur, quod & me suadente, diligentissimus mei nosocomii Chirurgus HAFNER perfecit.

Puris boni ingens copia effluxit, dolores illico remiserunt, & mamma tota collapsa est; in ambitu solummodo quædam scirrhosæ portiones tangebantur; color mammæ naturalis fuit.

His factis, præter pilulas & fomentum ex cicuta nil adplicuimus, ut experiremur, quid his solis fieret.

Quotidie sat magna puris boni copia prodiit, & scirrhosæ portiones adeo cito dissipatæ sunt, ut quadragesimo die ex iis nil fere superfuerit, & ulcus mundum jam cœpit sanari.

Quinquagesimo die mamma sana erat, & ulcus cicatrice obductum est.

Solis igitur his pilulis & fomento ex cicuta hæc ægra integre curata fuit; neque unquam quid mali ex fomento aut pilulis percepit; alvus quotidie bene cocta prodiit, exceptis iis diebus, quibus opio utendum erat.

Sub finem purgans huic ægræ exhibui,

bui, quod magna cum euphoria alvum quater eduxit.

Post tres dein dies prima vice menses citra vel minimum incommodum proruperunt, unde hæc jam integre sana nosocomio valedixit.

C A S U S Q U I N T U S .

Femina, 28. annorum, sex septimanis ab ultimo partu in mamma dextra duritiem & dolorem advertit, & infans ubera fugens, hanc mammam respuit.

Sub initium nil adplicuit præter linteamina fumo aromatico imprægnata.

Quum autem duritiem increfcere, & dolores augeri percepit, emplastrum mammæ adposuit; verum mamma inde rubuit, & dolores adeo acuti facti sunt, ut misera noctu diuque dormire non potuerit.

Tandem (octavo mense) accessit febris, sitis magna, & anxia respiratio; unde mater cum infante ad meum nosocomium translata est.

Infantem illico a matre separare statueram; verum is nil cibi potusve as-
sum-

sumsit, & continuo vagitu vires amisit; quamprimum autem mammis iterum admotus est, quievit, & postea placide dormivit.

Hinc ægræ matris lac infanti erat concedendum.

Matri, quoniam febris magna fuit, & pulsus elevatus, durus, venam jussi secari; mammæ dolenti cataplasma emolliens applicui, & pro medicamento atque potu ordinario dedi decoctum resolvens, nitrosum.

Intra binos dies dolor in mamma valde mitis factus est, & febris penitus desit.

Iisdem remediis per tres adhuc dies continuavi, & tunc fere omnes dolores abfuerunt; durities vero mansit eadem, febris non amplius rediit; unde medicamenta mutavi.

Externe jam adponebatur cataplasma ex sapone veneto, lacte soluto; pro medicamento interno data est mixtura sequens:

℞. Sapon. venet. unc. fs.

solv. in aq. flor. samb.

lib. j.

C

dein

dein adde:

sal. polychr. dr. fs.

fyrop. de cich. c. rheo

unc. ij. fs.

m.

S. Sumat ægra omni bihorio

unciam unam.

Postquam per decem dies sine interruptione hanc mixturam exhibui, nil mutatum in mamma inveni, & ægra sensim a medicamento abhorruit; Infanti cæteroquin sano glandulæ colli tumere, & indurescere cœperunt.

Quapropter matri ter de die tres pilulas sumendas dedi, & jussi copiosum infusum flor. samb. desuper hauriret.

Intra triduum jam adverti mammam in superficie molliorem, & ægra dixit, quod liberius respiret, quod urina copiosius fluat.

Infans ubera matris sugens nequaquam inde quid mali sensit.

Post octo dies inveni Scirrum mammæ in plures moleculas divisum; infans incidit in levem diarrhæam; & mater jam non amplius tantam urinæ copiam reddidit.

Decimo quarto die mamma tota pa-
sta-

stacea fuit , ægra bene appetiit , alvum quotidie solito naturæ cursu , ut antehac , deposuit ; infans leni diarrhæa adhuc dum laboravit , inde autem debilitatus non est , & colli glandulæ sensim ad naturalem statum redierunt.

Vigesimo quarto die mamma fere naturalis fuit , neque infans diarrhæa amplius vexabatur.

Trigesimo die matri dedi drachmam unam rhei electi , unde probe purgata est ; & post aliquot dies integre sana cum sano infante ex nosocomio discessit.

Dosin pilularum non auxi , novem quotidie suffecerunt.

C A S U S S E X T U S .

VIro , sexaginta quatuor annorum , fœdissimus cancer ab angulo oris sinistro ad aurem usque omnia depascebat , remedia quæcumque tentata malum nequaquam inhibuerunt ; ipse cortex peruvianus effecit nihil.

Dedi igitur mane & vesperi pilulas sex cum infuso flor. samb. & externe apposui emplastrum diapomphol.

Primo die æger nullum levamen habuit.

Secundo die dolores remiserunt, æger noctu dormivit, neque ulcus tantopere fœtuit.

Tertio die copiosissimum serum acre ex ulcere effluxit, & labia, prius valde tumida, detumuerunt.

Quarto die minor ichoris copia pro-manavit, & fœtor fuit exiguus.

Quinto die ichoris loco tenue pus com-paruit, & ulcus satis purum videbatur.

Sexto, septimo, octavo, nono die eadem observata sunt, dolores erant pauci, appetitus bonus.

Decimo die dolores iterum majores fuerunt, ulceris labia erant tensa, tumida, & valde rubra.

Duodecimo die denuo copiosum serum ex ulcere destillavit, unde dolores mitigati sunt, & tumor labiorum immi-nutus.

Decimo tertio die ulcus iterum for-didum fuit, tetrum odorem sparsit, & magnum dolorem excitavit.

Decimo quarto die auxi pilularum do-sin, atque mane & vesperi octo exhibui.

Decimo quinto die ulcus copiosissimo sero manavit, & dolores multum decre-verunt.

De-

Decimo sexto die aderat bonum pus, neque ullum dolorem conquestus est æger.

Decimo septimo die ulcus mundum videbatur, pus omnino bonum, dolor nullus.

Decimo octavo die idem observatum est.

Decimo nono die redierunt denuo magni dolores, intumuerunt ulceris labia; unde æger pertæsus rus abiit, & balneatori sese confidit; hic autem emplastris & decoctis tantum effecit, ut cancer mox integram fere faciem occuparit, & miserrimo ægro intra tres septimanas adtulerit necem.

Sub usu pilularum cancro limites prohibebantur; etenim is neque in amplitudinem, neque profunditatem prorepfit; illico autem in pejus ruit, dum æger a pilulis abstinuit.

CASUS SEPTIMUS.

Nobilis Matrona venando Sclopetum paulo fortius ad mammam dexteram adtrufit.

Dolorem inde magnum non habuit; sed post unam alteramve septimanam advertit in eadem mamma tuberculum, pisum magnitudine adæquans.

Hoc tuberculum citra dolorem sensim increvit ita, ut nucem juglandem multum superaverit.

Hoc in statu hæc Matrona ad me mittebatur, & illico, casu examinato, mane & vesperi tres pilulas exhibui.

Octavo die ad me rediit; inspiciendo mammam, nil mutatum inveni.

Decimo sexto die tuberculum in superficie mollius apparuit; nullum unquam dolorem hæc Matrona in mamma percepit; dum autem his pilulis usa est, alvum quotidie præter consuetudinem bis aut ter liquidam deposuit; vires tamen inde diminutæ non sunt, neque appetitus turbatus.

Post mensis spatium tuberculum mole minus, mollius, & longe mobilius videbatur.

Elapso secundo mense, tuberculum fere medietatis minus erat, & molle; hinc pilulas sedulo continuandas suasi; verum ab hoc tempore hanc Matronam non amplius vidi.

Sub usu pilularum semper sana fuit, menses ipsi rite prodierunt, neque, iis fluentibus, pilulas neglexit, quoniam nullam inde noxam observavit.

C A S U S O C T A V U S .

Fœmina 43. annorum , 22. Martii 1759. me accessit , gerens mammam sinistram admodum magnam , lapidis instar duram , immobilem , purpuream , hinc inde lividam , & acutissime dolentem ; præterea brachium ejusdem lateris præ dolore mammæ & tumore glandularum subaxillarium movere non potuit , respiratio inter ambulandum fuit brevis , difficilis , tussiculosa .

Omnia signa cancerum occultum a se teste testabantur .

Causam & originem hujus mali in Maritum rejecit , qui sesqui anno ab hinc cubitu in hanc mammam fortiter impexit ; unde mox tuberculum natum est , quod in tantam molem accrevit , & abiit in cancerum .

Antequam huic fœminæ quid medicamento exhibui , eam ad *Illustr. Baronem VAN SWIETEN* adduxi , qui rebus rite consideratis , casum difficilem & experimento dignum agnovit , suavitque , ut mane & vesperi tres pilulas darem , atque hanc fœminam omni decimo quarto die ad

eum mitterem, ut hac ratione de effectu esset certus.

Trigesimo Martii fœmina ad me rediit, dicens: dolores esse minores, cæteroquin vero mammam in priori statu permanfisse.

Jussi tunc ut mammam denudaret, & vidi statim, colorem totius mammæ mutatum esse, ita quidem, ut ea ex parte, qua mamma purpurea fuit, nunc lætus rutilus color adesset, qua parte vero livida & subnigra fuit, nunc purpurasceret; immo versus axillam deprehendi mammam molliorem; hinc suasi, ut pilulas sedulo continuaret.

Sexto Aprilis eam adduxi ad *Illustr. Baronem* VAN SWIETEN; gaudebat *is* summopere de bono remedii effectu, etenim vidit manifeste colorem, qui antehac cancrusus erat, jam hinc inde in naturalem mutari, aliis in locis læte rubere, & nullibi amplius livere. Dolores quoque minores esse fœmina affirmabat; verum respiratio mansit æque difficilis, tussiculosa. *Ill. Baro* tangendo mammam, ubique in margine molliorem & minorem invenit; quapropter fœminam pecuniis donavit, ut in utendo alacriter pergeret.

Deci-

Decimo tertio Aprilis mamma iterum mollior, & paulo minor fuit; verum supra papillam erat quoddam spatium tres pollices longum, duos latum, quod nullo modo mutabatur, & valde rubuit, & fuit immobile.

Jussi tunc, ut ægra mane & vesperi quinque pilulas assumeret.

Vigesimo Aprilis cum ægra a divi *Illustr. VAN SWIETEN*; conquerebatur tunc dolores per vices redeuntes, acute pungentes, rodentes, urentes; tussis fuit paulo frequentior, dixitque ægra, quod tussiendo majorem in mamma dolorem sentiret, quod pulmo cum mamma quasi cohæreret, eamque tussiendo introrsum traheret.

Cæteroquin portio mammæ versus axillam, sesqui pollicem lata, mollitie, colore, & magnitudine penitus naturalis erat; hinc *Illustr. VAN SWIETEN*, mammæ duritiem glaciei instar fundi ajebat.

Nihilominus tamen tumor supra papillam immutatus persistit.

Tussi siccæ, ut paulisper iretur obviam, tunc præter pilulas præscripti decoctum ex rad. alth. fol. alth. & Syrupo alth.

Vigesimo septimo Aprilis ægra eamdem tussim, & eosdem dolores conquesta est; verum advertit ipsa, quod thoraculam longe arctius possit constringere, quam ante quatuordecim dies, & hinc conclusit, mammam esse minorem.

In dosi pilularum, & in usu decocti perreximus.

Quarto Maii denuo accessimus *Illustr. Baronem*, mamma tota minor & mollior fuit, excepta ea duritie, quæ supra papillam costis firmissime adhæsit.

Decimo octavo Maii ægra melius se habuit, tussis fuit minus molesta, dolores mediocres, mamma mollior. Durities supra papillam in eodem statu permansit; tussi autem sputum glutinosum prodire cœpit.

Primo Junii *Illustr. VAN SWIETEN* lætabatur, dum vidit mammam ad minimum $\frac{2}{3}$ esse minorem. Ægra autem con-

querebatur dolores nocturnos, tussim noctu molestant; unde suasit *Illustr.* ut vespere ægræ massa pilularum de cynoglossa exhiberetur.

Decimo quinto Junii ægra rediit læta, dicens: quod jam bene dormiret, rarius tussiret, quod fere omnium dolorum

rum esset expers ; respiratio erat paulo liberior , sputa purulenta prodierunt .

Durities supra papillam quoque cœpit mollescere .

Vigesimo nono Junii ægra denuo liberius respiravit , sputa purulenta facile rejecit , durities autem supra papillam fuit in eodem fere statu . Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui .

Decimo tertio Julii rediit conquerens , quod ex fomento applicato durities supra papillam incipiat exulcerari .

Dum mammam consideravi , vidi parvo in spatio epidermidem secessisse , cutim esse ruptam , & ichorem acrem exstillare .

Dum autem in causam accuratius inquisivi , facta est ægra , quod ingratum pruritus & fornicationem in mamma perceperit , quodque tunc partim unguibus , partim indusio duriolem mammæ partem fortiter fricuerit , & quod ab eo tempore ardorem ingentem senserit , & ichoris stillicidium .

Fomentum jussi continuare , & pilulas mane & vesperi octo dedi .

Vigesimo Julii jam aderat ulcus sat profundum , labia ulceris erant livida ,
ichor

ichor valde fœtuit , ægra habuit majores dolores , sputis pus prodiit .

Vigesimo septimo Julii ulcus iterum profundius fuit , verum dolores remiserunt , ichor effluens fœtuit , pus nullum aderat ; frusta autem lata , coriacea , dura , fœtida ex ulcere prodibant ; hinc durities supra papillam , huc usque ad omnia rebellis , exfoliatione minui videbatur .

Sputa purulenta copiose processerunt ; tussis autem in ulcere tensionem & magnum dolorem excitavit .

Labia ulceris naturalem colorem sensim iterum recuperarunt .

Hoc in statu hanc ægram ad meum nosocomium suscepi .

Dominus HAFNER Chirurgus eam bis quotidie deligavit , & ulcus linteis carptis infuso cicutæ madidis implevit ; plurima quotidie frusta coriacea exciderunt , & tumor multum imminutus est , ægra nullum dolorem habuit , sine opio dormivit , de die autem frequenter tussivit , & sputa purulenta egressit .

Quinto Augusti in ulcere pus cœpit comparere , fœtor fere omnis evanuit , & durities suppuratione minuebatur , labia ulceris erant pura , & optimum ha-

be-

bebant colorem ; vires ægræ erant satis bonæ , sputa libere prodierunt , & respiratio fuit multo facilior .

Decimo sexto Augusti ægram denuo ad *Ill. Baronem VAN SWIETEN* adduxi ; mirabatur , quod scirrhus , antehac adeo pertinax , nunc benigna suppuratione minueretur , fecitque spem maximam , fore ut , consumta hac pauca superstite duritie , ulcus sponte consolidaretur .

Et sane omnia successerunt optime , & jam plurima sanationis signa aderant .

Vigesimo quarto Augusti ægra denuo frequentiozem tussim , & inde in mamma magnos dolores conquerebatur ; etenim dixit , quod mamma , quasi chorda ligata , tussiendo versus cavum pectoris acutissimo cum dolore traheretur ; hinc noctes fuerunt iterum inquietæ , quare denuo ad opium confugiendum erat .

Dato opio , ægra belle se habuit , appetiit , vires erant majores , tussis minus molesta , sputa facilia , purulenta .

Secundo Septembris circa octavam matutinam vidi hanc ægram bono in statu , extra lectum deambulantem , nec de dolore , nec de tussi conquerentem .

Eodem adhuc mane clanculum ab
ami-

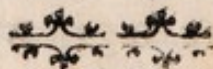
amicis vinum adferebatur , quod ægra ,
 abeuntibus amicis , jejuno adhuc ventri-
 culo avidissime hausit ; unde mox verti-
 ginosa vomuit , cecidit , & intra pauca
 minuta obiit apopletica.

In dura & pia matre plurimas venas
 varicosas invenimus , cerebellum copio-
 so , grumoso sanguine comprimebatur.

Pulmonis finistri lobus medius totus
 scirrhusus & gravis repertus est , lobus
 autem superior partim scirrhusus , par-
 tim suppuratus.

Bini hi lobi cum pleura ex anteriori
 parte erant firmissime connati , nec sine
 læsione inde potuerunt separari.

Ulcus fuit purum , musculi pectorales
 sanissimi ; labia ulceris optimum colorem
 habuerunt , & cum partibus vicinis de-
 nuo concrefcere , propiusque ad se in-
 vicem accedere cœperunt ; hinc nemo de
 integra hujus ulceris curatione dubitare
 potuisset.

CASUS NONUS.

Femina (23. annorum) a binis annis in toto colli circuitu glandulas tumidas & scirrhosas habuit, & hac ratione collum crassitie fere caput adæquavit.

Plurimæ ex his glandulis cancroso ulcere corrodebantur.

Hæc ægra, tentatis jam innumeris remediis a diversis Medicis & Chirurgis exhibitis, nullum levamen percepit, & tandem ad nostrum nosocomium devenit.

Egregius Chirurgus HAFNER externe ea omnia adplicuit, quæ ars chirurgica indicavit, subministravitque.

Ego præterea decocta copiosissima, & pilulas ex gum. ferulac., resin. lign. sanct., sapon. venet., terr. foliat. tart., mass. pil. extr. cath. &c. exhibui.

Per sex septimanas hæc remedia diligentissime continuabantur, nullam tamen mali emendationem adverti.

Ulcera continuo fœtidum & malignum ichorem fuderunt; immo materies ichorosa membranam celluloseam corrodit, & profundos sinus ac fistulas produxit.

De-

Demum, his consideratis, dedi spiritum frumenti cum mercurio sublimato.

Ægra autem inde dolorem in pectore sensit, cœpit tussitare, & conquesta est in osse sterno ardorem, licet copiosissima decocta simul hauserit.

Nihilominus tamen in quartam septimanam hunc spiritum continuavi, quoniam symptomata ex usu hujus spiritus supervenientia, dein longe mitiora facta sunt; verum tunc levis salivatio orta est citra levamen.

Hinc & ab hoc remedio abstinui, atque externe adplicui fomentum ex cicuta, & præter infusum heder. terr., veron., agrimon. &c. dedi ter de die pilulas quatuor.

Sexto die dolores remiserunt, livor glandularum exulceratarum in lætam rubedinem transivit, ichor evanuit, & pus dilutum ejus loco visum est.

Decimo die tumor colli & glandularum fuit longe minor, ulcera satis pura, pus bonum, ægra quiete dormivit, appetiit, nullos sensit dolores.

Vigesimo primo die jam quædam ulcera cicatrice obducebantur, tumor colli fuit multo minor, glandulæ multæ

tæ jam naturales , finus minus profundi.

Jussi tunc , ut ægra ter de die sex pilulas assumeret .

Trigesimo secundo die omnia iterum erant meliora , plurimi finus jam fuerant clausi , binæ solummodo magnæ , callosæ fistulæ in parte sinistra supererant , quæ , arte chirurgica sectæ , eodem fomento , & iisdem pilulis intra quatuordecim dies percuratæ sunt , & tunc fere omnes glandulæ ad naturalem statum redierunt ; nulla scirrhusa durities amplius tangi potuit , pauca tantum pastacea tubercula hinc inde reperta sunt .

Dedi tunc ægræ purgans ex rhei dr. ss. scammon. gr. viij. sal. polychr. gr. xv. quod sexies alvum solvit , nec ægram debilitavit .

Posthac per binas ahuc septimanas ter de die sex pilulas assumsit ægra , externe autem nil amplius adpositum est .

Finitis his binis septimanis , integra aderat sanitas .

Menstruus fluxus huic ægræ debito tempore semper rediit , neque pilulæ quidquam turbarunt .

Curatam hanc fœminam per tres ad-

D

huc

huc septimanas in nosocomio retinui, ut viderem, an glandularum tumores non redirent, vel an sinus fors nimis mature clausi denuo recrudescerent?

Verum fœmina mansit sanissima; unde eam ex nosocomio dimisi; rogans tamen, ut, apparente vel minimo tumore, illico ad me reverteretur.

Est autem jam septimus mensis, quod eam non viderim.

C A S U S D E C I M U S .

Virgini (18. annorum) glandulæ submaxillares scirrhosæ factæ sunt, & quælibet fere ovum galinaceum magnitudine adæquavit.

Huic illico mane & vesperi sex pilulas dedi, quibus integro mense sine omni omnino effectu usa est.

Sexta septimana primo tumores cœperunt emolliri, & minui.

Sensim dein in toto ambitu pastacea mollities observata fuit.

Septima septimana quotidie ter sex pilulas exhibere cœpi; præterea dedi omni cœtiduo purgans rhebarbarinum.

Hac ratione spatio trium mensium hæc ægra integre restituebatur.

CASUS UNDECIMUS.

Femina (67. ann.) a binis annis fe-
dissimum apertum cancrum in mam-
ma sinistra habuit, qui tantæ erat am-
plitudinis, ut limbus ejus superior fere
maxillam inferiorem adtigerit, inferior
autem ad ventrem usque descenderit.

Illustris. Baro VAN SWIETEN, spectabi-
lis Dominus Decanus de *Dietman*, cele-
berrimus Anatomix Professor *Gasser*,
Chirurgix Professor *IAUS*, & alii, qui
examine chirurgico in Domo *Universita-*
tis interfuerunt, hanc miserrimam fee-
minam primo viderunt, eamque die vi-
gesimo Junii 1759. ad me miserunt.

Mamma tota fuit ex fusco-nigra, tu-
berosa, ichor vel eminus teterrime fee-
tuit, ægra nec appetiit, nec præ dolore
potuit dormire.

Jussi, ut mane & vesperi pilulas qua-
tuor assumeret, & externe de die ap-
plicui fomentum ex foliis cicutæ, noctu
vero emplastrum diapompholygos.

Vigesimo octavo Junii rediit, & sum-
mo cum gaudio enarravit, quod non am-
plius tantopere doleret, noctu placide

dormiret , neque tantum ac antea fœto-
rem adverteret.

Mammam inspiciendo , ichoris loco pus
tenue observavi.

Sexto Julii color mammæ fuit rutilus ,
pus bonum , moles minor , fœtor exiguus ;
hinc ægra se strenue continuaturam pro-
misit , & infinitas egit gratias.

Decimo quarto Julii cancer fuit mul-
to minor , pus bonum , fœtor nullus ,
color bonus , & ægra dixit , quod inte-
rim magna frustra ex mamma separata
ceciderint , quod omni altero vel tertio
die ingens feri copia ex mamma pro-
deat , quodque tunc moles mammæ vi-
sibiliter concidat.

Vigesimo secundo Julii omnia iterum
erant meliora , & ægra de nullo incom-
modo conquesta est.

Postea , dum examen medicum fuit ,
hanc ægram denuo ad *Domum Univer-
sitatis* adduxi.

Illustriss. VAN SWIETEN , spectabilis Do-
minus Decanus , omnesque Medicinæ
Professores , qui hanc miseram antea vi-
derunt , egregium effectum , & celerem
mutationem mirati sunt.

Etenim color mammæ erat optimus ,
fœtor

fœtor fere nullus , pus bonum , canceri moles dimidiæ partis minor.

Illustris. VAN SWIETEN tunc hanc ægram auro donavit , & blandis verbis hortatus est , ut in usu sedulo pergeret.

Tertio Augusti mamma iterum minor videbatur , verum noctes erant inquietæ ob dolores circa vesperas revertentes , hinc dandum fuit paregoricum , quod omnes turbas mox sedavit.

Fomento ex cicuta , & pilulis in eadem semper dosi continuatum est.

Decimo quinto Augusti mamma cancerosa pugnum virilem magnitudine adhuc paulisper superavit ; pus aderat bonum , fœtor nullus , vires (ratione habita ætatis) bonæ.

Vigesimo sexto Augusti denuo *Illustris.* VAN SWIETEN adivimus , vidit is omnia esse valde bona , unde lætabatur , & spem dedit maximam , fore ut intra paucas septimanas (si res semper ita pergeret) cancer penitus funderetur.

Secundo Septembris ægra omni ex parte bene se habuit , cancer pugnum non amplius adæquavit.

Sexto Septembris misit ad me , nunciatura , quod tempore matutino sedens

in platea & fructus horæos vendens , a subito violento vento ingens frigus per omnes corporis partes fenserit , quod mox orti sint enormes ventris dolores , quos sequebatur alvi fluxus admodum copiosus & dolens , atque vires conciderunt illico.

Jussi , ut statim a pilulis abstineret , & medicamenta simili in morbo convenientia præscripsi.

Altero mane mihi significari curavit , quod alvi fluxus , & dolores essent æque violenti , quod cum alvo prodeat sanguis , quod sitis sit magna , & accedat frequens animi deliquium.

Unde ego & Dominus *Leber* Chirurgus eam eodem adhuc mane accessimus , & quæcumque ego interne aut externe utilia credidi , summa cum attentione adhibui ; verum in omnibus fui frustra.

Tertio die facies facta est cadaverosa , & quarto die misera obiit.

Mammam post mortem abscidit Dominus *Leber* , eamque ad domum *Universitatis* adtulit , dum denuo examen medicum fuit.

Tunc vidit *Illustr. VAN SWIETEN* , & omnes Medicinæ Professores celerem & opti-

optimum in hoc desperato casu effectum ; unde doluerunt , felicem experimenti progressum fortuita morte turbatum esse .

CASUS DUODECIMUS.

DIE quarto Aprilis 1759. celeb. Professor de HAEN fœminam ad me misit , cujus collum innumeri scirrhii occuparunt , quorum plurimi erant maligne exulcerati .

Mamma sinistra quoque tota scirrhosa fuit , & ea ex parte , qua axillam spectabat , livido ac purpureo colore tincta ; ibidemque ex angusto foramine copiosus , ardens & erodens ichor effluxit .

Præterea & sub axillis , & in inguinibus multi diversæ magnitudinis scirrhii latuerunt .

Sub initium statim ter de die quatuor pilulas huic fœminæ dedi , & infusum herbæ veronicæ superbibendum .

Decimo quarto die ægra rediit , & dixit , quod ex usu harum pilularum scirrhii exulcerati longe majorem ichoris copiam fuderint ; verum quod ichor effluendo ne minimum ardorem in cute excitaverit .

Scirrhorum color, antea lividus, nunc naturalis, aut rutilus fuit; moles quoque multo minor; major autem colli & glandularum mobilitas.

Ægra quoque sub axillis levamen habuit, etenim brachia facilius movere, & sine dolore (quod antea erat impossibile) arctius corporis trunco applicare potuit.

In mamma color lividus fere totus disparuit, & mamma fuit mollior, mole minor, & ex angusta illius apertura bonum pus prodiit.

In eadem pilularum dosi continuandum tunc putavi, & dedi tantam quantitatem, ut per tres septimanas sufficerent, ne ægra, e longinquo habitans, toties deberet redire.

Absumtis his pilulis, rediit, & multi scirrhi jam penitus evanuerunt; ulcera plurima bona cicatrice erant obducta; sub axillis, & in inguinibus tubercula fuerunt valde parva, omnia mobilia, nullo modo dolentia.

Mamma & mole & duritie fere naturalis fuit, & per aperturam paucum pus exprimi potuit.

Pro integro mense tunc copiam pilularum exhibui, non tamen auxi dosin.

Men-

Mense elapso , rediit ægra , rogans : an pilulas adhucdum deberet continuare , quoniam neque in collo , neque sub axillis aut inguinibus , neque in mamma quid doloris aut incommodi fentiret . Quoniam ulcera essent omnia sanata , & scirrhi adeo parvi , ut jam hos sine omni molestia ferre posset .

Dum mammam consideravi , inveni eam penitus naturalem , apertura erat optime consolidata , versus axillam tuberculum , ob parvitatem vix sensibile , tangebatur .

Ulcera colli firmas cicatrices habuerunt ; Scirrhi vel abierunt penitus , vel fuerunt adeo parvi , ut nec septima pars amplius superfuerit .

Sub axillis unum alterumve tuberculum , pisi magnitudine , repertum est , cætera erant omnia mollia , naturalia .

In inguinibus dixit ægra , quod omnis tumor disparuerit , & quod nunc liberime ambularet .

Dedi denuo pro quatuor septimanis pilulas , & jussi , his absumptis , rediret .

Verum eam adhucdum exspecto .

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Virgo (18. annorum) a multis annis parotides , glandulas submaxillares , totiusque colli scirrhosas & adeo tumidas habuit , ut collum crassitie caput multum excefferit .

Remedia ab expertissimis Medicis ac Chirurgis præscripta , nihil omnino juverunt .

Immo plurimæ partes cœperunt vivere ; vehementer dolere , tandem in cancrofa & fœtida ulcera abire ; accessit sudor nocturnus , virium dejectio , tabes .

Licet hæc ægra ab illis , in quorum servitiis fuit , multum fuerit amata , nihilominus ob tam horrendas exulcerationes , ob ingentem & malignum fœtorem , atque inde timendum contagium , in nostrum nosocomium transferri debuit .

Ego & Dominus HAFNER Chirurgus inter hos Scirrhos & ulcera innumeros sinus & fistulas invenimus , præterea ægra fuit valde debilis , & conquesta est , quod ob dolores nocturnos dormire nunquam posset .

Hinc vesperi opio utendum erat .

De

De die autem bis exhibui tres pilulas cum infuso hederæ terrestris, scabiosæ, veronicæ & multo lacte. Externe adplicuimus fomentum ex cicuta.

Tertio die dolores jam longe erant mitiores, ichor copiosus profluxit, acer quidem, sed minus fœtens, & collum paulisper detumuit.

Octavo die hinc inde bonum pus comparuit, glandulæ plurimæ mobiles factæ sunt, & ægra sine opio cœpit dormire, sudor nocturnus quoque minus copiosus fuit.

Decimo quarto die fere ubique bonum pus fuit, & tumores scirrhusi minores.

Auxi tunc pilularum dosin, & mane ac vesperi quatuor dedi; fomentum ex cicuta sedulo applicatum est.

Trigesimo die sudor nocturnus cessavit penitus, multi sinus jam erant clausi, ulcera optimum habuerunt colorem, & quædam jam ad sanationem vergebant; tres autem aderant fistulæ callosæ, quæ arte chirurgica debuerunt secari.

Quadragesimo quarto die jam quædam ulcera coaluerunt, reliqua dederunt pus bonum, tumor colli fuit multo minor, ægra appetitum & vires recuperavit.

Sexa-

Sexagesimo die ulcera fere omnia erant clausa, collum detumuit, & cutis colorem habuit naturalem, omnes glandulæ fuerunt minores, mobiles; verum supra claviculam sinistram hæsit scirrhus magnitudine ovum anserinum superans, & percussus, edens sonitum cartilaginis, tumor hicce toto hoc tempore ex usu remediorum nullo modo mutatum est.

Septuagesimo quarto die multi scirrhi in plures moleculas divisi reperiiebantur; in sinistra colli parte una glandula denovo abiit in ulcus, & per tres dies materiam suppurulentam fudit; postea totum saccus collabebatur, & intra paucos dies cicatrix formata est.

Nonagesimo die collum jam in pluribus locis naturalem mollitiem & magnitudinem habuit, neque decima tumoris pars amplius superfuit. Scirrhus tamen supra claviculam in eodem statu permansit, & quoniam mobilis fuit, atque omni medicamentorum vi restitit, eum scalpello voluimus auferre; ast ægra renuit, & quum jam satis robusta fuit, & collum commode movere potuit, e nosocomio ad suos rediit.

Per binos menses tunc ab omni medi-

camento abstinuit, & toto hoc tempore scirrhi nec majores nec minores facti sunt.

Tandem me iterum accessit, rogatura: an non & in suo servitio pilulis uti liceret?

Suasi illico, & dedi mane ac vesperi tres fumendas.

Post tres septimanas, absumtis pilulis, ad me rediit, & scirrhi erant minores, mobiliores.

Finita quinta septimana, ægra denuo ad me accessit, mihi que magno cum gaudio ostendit, quod pertinacissimus scirrhus supra claviculam sinistram, quem antea cartilagineum credidimus, nunc esset minor, & divisus in sex tubercula.

Mirabar effectum, quem jam longo tempore exoptavi; suasi que, ut nunc mane & vesperi quatuor pilulas fumeret.

Post quatuor septimanas hanc ægram iterum vidi, & erant omnia meliora.

Jam in quintum mensem his pilulis utitur, & nunc jam ter de die sumit sex, nil mali inde sentit, robusta est, bene dormit, libere respirat, quod antea non potuit, bene appetit, alvus prodit quotidie naturalis & rite cocta, scirrhi superstites sensim minuuntur, & omnia lentam
qui-

quidem , attamen integram sanationem promittunt.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

DIE 12. Septembris 1759. me adivit fœmina , 40. annorum , cujus mamma dextera sex abhinc septimanis intumuit , & abiit in scirrhum.

Doctissimus Medicus *Collin* , qui me sua præsentia tunc honoravit , hanc fœminam simul vidit.

Statim in principio dedi ter de die pilulas tres , & jussi ; post octiduum rediret.

Rediit tunc ægra plena solatio , quoniam scirrhus erat mollior , & mobilior.

Suasi , ut diligenter continuaret.

Spatio trium septimanarum feci , ut , redeunte ægra , adesset iterum Dominus *Collin* , qui summopere miratus est celerrimam in hac fœmina effectum ; etenim jam plus quam dimidia scirrhi pars evanuerat.

Pro integro mense tunc sufficientem pilularum copiam dedi , ne ægra , quæ integra fere hora abhinc habitavit , toties me accedere cogeretur.

Absumptis his pilulis , scirrhus vix amplius ovi magnitudinem habuit.

Præ-

Præscripti tunc purgans, & pro altero mense iterum pilulas suppeditavi.

Finito hoc mense, magno cum desiderio hanc fœminam expectavi, verum non amplius rediit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

VIR (53. ann.) ex impuro coitu malum venereum contraxit, idque partim ex pudore, partim ex pecuniarum defectu neglexit.

Tandem intumuit testiculus sinister, vehementer doluit, & totus scirrhosus factus est; & membrum virile in tantam molem excrevit, ut penem equinum longe superaverit.

Denique tribus in locis ex membro fungosæ excrescentiæ ortæ sunt, quæ brevi in fœdissimos caneros abierunt.

Scrotum ipsum cancroso ulcere fuit exesum, atque testiculus sinister totus nudus, exulceratus, cancrofus ex scroto pependit.

Hinc miser nec quiete jacere, nec præ dolore dormire, minus autem ambulare potuit.

Unde pessimis his in circumstantiis in nostrum nosocomium ingerebatur.

Dum ego & Dominus HAFNER Chirurgus has partes inspeximus, horruimus præ fœtore; testiculus sinister ex scroto propendens totus erat canerosus, & major, quam duo pugni viriles.

Nec penis, nec scrotum, nec testiculus rudiorum ad tactum tulerunt, etenim prodiit illico copiosissimus sanguis.

Æger præ debilitate sæpius animi deliquium passus est; fœtor autem tantus fuit, ut inter alios ægros hunc relinquere non potuerimus, sed cogebamur eum separatim ponere.

Sub initium quotidie unciam j. ss. corticis peruviani exhibui, ut hac ratione acrimonia corrigeretur, corruptumque a sano secederet.

Verum quarto die æger corticem, quacumque forma exhibitum, ulterius sumere renuit, neque inde vidimus levamen, aut ullam mutationem; immo vires ægri magis conciderunt, & appetitus deletus est.

Desperato igitur hoc in casu pilulas & fomentum ex cicuta tentare conclusi.

In principio statim ter de die sex pi-
lu-

lulas præbui, & partes affectas fomento diligentissime feci foveri.

Eadem vespera remiserunt dolores, & miser sponte cœpit dormire.

Altero die jam multa frustra putrida separabantur, penis detumuit, nec tantus fœtor amplius aderat.

Tertio die omnia iterum fuerunt meliora.

Quarto die in omnibus cancrofis ulceribus pus bonum erat, penis plus quam dimidiam partem suæ magnitudinis amisit, testiculus quoque minor & mollior fuit, ulcera habuerunt pulchrum colorem, æger sine paregorico dormivit, & cœpit appetere.

Octavo die penis ad naturalem fere magnitudinem rediit, partes cancrofæ erant multum emendatæ, pus ubique bonum esse continuavit, ex scroto magna frustra secesserunt, testiculus fuit mollis, & vix amplius ovum magnitudine adæquavit.

Duodecimo die omnia iterum erant meliora.

Decimo octavo die nil cancrofi amplius videri potuit; testiculus naturalem molem & mollitiem recuperavit.

E

& il-

& illud, quod cancroso ulcere depaſſum erat, recreſcere viſum eſt.

Scroti labia optimi coloris coire cœperunt; in pene, loco cancroſarum excrescentiarum, jam plana & puriſſima ulcera inveniebantur.

Omnes ægri aſtiones multo erant meliores, vires majores.

His igitur pilulis (eadem ſemper doſi) & fomento ex cicuta in trigeſimum diem continuavi, & tunc ſcrotum erat integre ſanatum, & ulcera penis multo minora, nitida.

Æger autem quotidie circa veſperas ingrato pruritu per totum corpus vexabatur; hinc ne quid venerei intra ſanguinem latitantis alias tristes tragœdias luderet, remediis antivenereis reliquam curam perfeſci.

Hoc in caſu pilulæ & fomentum plus præſtiterunt, quam ſperare unquam licuiſſet.

Doctiſſimus caſtrenſis Medicus *Kollman*, Dominus *Leber* Chirurgus noſocomii civici, *Frater Abdon* Chirurgus apud fratres miſericordes in Leopoldina, alii- que mei in hac arte amici, quos ad hunc ægrum videndum adduxi, celeres & vix ſpe-

sperandos effectus vehementer sunt mirati.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Femina (36. ann.) ex causa ignota binas in colli parte sinistra fistulas habuit, quæ tam numerosos & mirabiles sinus produxerunt, ut dexterrimus Dominus HAFNER stylo suo ad linguam, sternum, & inter æsophagum & asperam arteriam ad oppositam colli partem potuerit penetrare; & quod magis erat mirandum, hi sinus per totum thora-
cem distribuebantur.

Etenim dum in fistulas arte chirurgica injectiones fiebant, sensit ægra, eas ex parte anteriore ad scrobiculum cordis, ex posteriori autem ad lumbos usque penetrare.

Quod optimus Chirurgus facile credit; nam, ut hi sinus replerentur, sex unciiis materiæ injiciendæ plerumque opus fuit.

Ad hoc malum percurandum tentavimus omnia, quæ nobis videbantur congrua, & quæ Authores optimi simili in casu commendarunt.

Verum omni omnino effectu caruimus, & postquam per integros sex menses variis decoctis, injectionibus, fomentis, aliisque remediis miseram frustra divexamus, accesserunt ingentes dolores, & corpus cœpit contabescere.

Qua de causa ego & Dominus HAFFNER conclusimus herbam cicutæ in hoc subiecto tentare.

Totum igitur collum & dorsum fomento ex cicuta involvimus.

Bis quotidie Dominus HAFFNER in has fistulas & sinus vi lenissima tenue infusum cicutæ injecit.

Ægra vero mane & vesperi sumsit sex pilulas.

Primo statim die dolores mitigabantur, & ægra sine opio dormivit, quod antea nunquam factum erat.

Tertio die advertit Chirurgus has fistulas jam minorem injectionis copiam recipere.

Decimo die ægra bene habuit, & omnia videbantur sanari.

Decimo quarto die vix amplius binæ uncix poterant injici.

Ægra in dorso tensiones, ad sternum ardorem, & in faucibus siccitatem conquerebatur.

Hinc

Hinc suasi, ut Chirurgus ab injectione infusi cicutæ abstineret, & solum decoctum hordei cum melle rosaceo lenissima manu injiceret.

Hoc facto, intra octiduum omnia sanata sunt, & fistulæ firmas egerunt cicatrices.

Hæc scœmina dein adhuc sex septimanis in nosocomio morata est, & nequaquam vidimus malum recrudescere.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

VIR, cui ex quartana, subito suppressa, durities unam spithamam longa, & semispithanam lata ex anteriore abdominis parte nata est, his solis pilulis, & interpositis quandoque purgantibus, spatio quatuor mensium in nosocomio integre curatus est.

Binos adhuc similes casus in meo nosocomio habui, quorum curatio his pilulis optime successit.

Immo eadem pilulæ scirrhum hepatis solverunt, & inde natum iterum fugarunt; verum copiosum serum lactis simul potabatur.

Dum autem post febres intermittentes lieninflatur, & substantia ejus spon-

giofa redditur , tunc fimiles pilulæ ad curationem parum conferunt ; neque alia medicamenta juvant .

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

IN viro quinquagenario , ex cataracta in ambobus oculis cæco , & in meo nosocomio ex acuta convalescente , pilulæ hæ tantum effecerunt , ut intra duos menses non modo solus ambulare , sed & objecta , & colores potuerit distinguere .

CASUS DECIMUS NONUS.

Virgini (22. ann.) ex incipiente in utroque oculo cataracta visus adeo debilis factus est , ut jam citra summam adtentionem vix amplius sola incedere potuerit .

Ex usu autem harum pilularum intra binos & dimidium menses cataractæ penitus dispulsæ sunt , & visus adeo bonus rediit , ut jam fila per subtilissimarum acuum foramina ducat , & neat accuratissime .

Dominus *Leber* hanc Virginem ad *Illustris. VAN SWIETEN* adduxit , ut ipse historiam audiret , & videret effectum .

C A.

CASUS VIGESIMUS.

Femina (25. ann.) strumam scirrhomam habuit, quæ non tantum anteriorem colli partem occupavit, sed & in cavum pectoris penetravit, & respirationem fecit difficilem.

Ufu harum pilularum spatio quatuor mensium struma partim suppuratione, partim benigna resolutione consumta est, & respiratio reddebatur liberrima.

Simul sanatum est profundum & malignum in femore sinistro ulcus, quod hucusque omnium medicamentorum viribus repugnavit, & diligentissimum mei nosocomii Chirurgum HAFNER ultra semiannum defatigavit.

Hæc sunt experimenta, quæ ego integro cum successu institui; alia quidem plura possem recensere; verum, quoniam ad finem perducta non sunt, ea potius silentio prætereunda putavi.

Ne autem mea solummodo tentamina adducantur, & ne ego solus Cicero pro domo mea videar, alia quoque, a *Viris* in arte dignissimis facta, paucis juvabit enarrare.

Erant tres sorores , quarum binæ a glandulis colli tumidis & scirrhosis suffocatæ sunt , tertiam autem *Illustriss. nostræ Facultatis Præses Baro VAN SWIETEN* his pilulis servavit , restituit .

In simili casu , ubi omnia fere artis auxilia frustra sunt exhausta , & ubi ipsa vis electrica sine effectu fuit adhibita , *Perillustris ac celeberrimus Archiater KESTLER* ex usu harum pilularum egregium quoque effectum habuit ; & nullum unquam malum symptoma observavit , longo licet tempore quotidie ægræ suæ triginta pilulas , quarum quælibet duorum granorum fuit , exhibuerit .

In nosocomio militari , hic Viennæ in Leopoldina sito , erat miles , cui ex parotide dextra scirrhus tantæ molis excrevit , ut totam ejus lateris faciem ad oculum usque occuparit .

Scirrhus hic summo dolore , colore livido & subnigro , aliisque pessimis signis tetrum cancerum minitabatur , & inde timendam tabem .

Doctissimus Medicus castrensis *Joannes Kollmann* , qui huic nosocomio præerat , meas pilulas tunc in usum vocavit , & externe apposuit fomentum ex cicuta .

Quo

Quo facto, non solummodo cancri mi-
nas brevi suppressit, sed & tumorem scir-
rhosum fere totum intra aliquot septi-
manas dissipavit.

Bonus miles, exiguas scirrhi reliquias
flocci faciens, jam non amplius in no-
focomio morari voluit, unde cæteroquin
sanissimus adivit exercitum.

Nobilissima Matrona occultum can-
crum in ambabus mammis per tres an-
nos celavit.

Tandem dolores facti sunt nimium ve-
hementes, hinc inde in mammis tubera
livida prodierunt, quæ pessimam cancri
exulcerationem prælagiebant.

His commota, expertissimum hujus
Civitatis Medicum practicum *Josephum*
Pock advocavit, eique suum malum de-
texit; qui, his visis, statim concluderat
meas pilulas adhibere; quibus id effectum
est, ut intra tres septimanas non tan-
tum omnes dolores cessaverint, sed &
color subniger & lividus disparuerit, re-
dieritque color naturalis.

Post aliquot dies tubera recesserunt.

Sesqui mensis spatio mammarum du-
rities in superficie cæpit mollescere.

Post binos menses magna duritiei por-

tio in minores moleculas dividebatur , quæ , dato purgante , evanuerunt , & mammarum moles imminuta est.

Hæc Matrona , viso tam præclaro effectu , diligentissime & summa cum confidentia has pilulas assumpsit ; atque testata est , quod non tantum in mammis sentiret levamen , sed quod etiam a vomitu & cardialgia , qua antehac aliquoties de die vexabatur , ut & a doloribus rheumaticis , quibus frequenter fuit subiecta , ex usu harum pilularum esset libera .

Optimo in progressu hujus experimenti morbus acutus inflammatorius supervenit , qui lethalis fuit .

Sanguis , in morbo acuto aliquoties e vena missus , semper lardaceus , & valde densus fuit ; hinc non est , cur quidam timeant , has pilulas sanguinem in putridum liquamen convertere .

Per plures septimanas hæc Matrona quotidie triginta pilulas assumpsit , nec unquam quid mali inde conquesta est .

Ferdinandus Leber Chirurgus nosocomii civici , qui non solum ob egregiam suam in Chirurgia experientiam & dexteritatem , sed & ob promptum erga
pau-

pauperes æque ac divites officium sum-
mopere est laudandus , his pilulis mul-
ta quoque experimenta fecit.

Pertinacissimos scirrhos in diversis cor-
poris partibus resolvit.

Cancros plurimos non modo in mam-
mis , sed & in facie , ad oculos , nasum
&c. emendavit , & quosdam integre cu-
ravit.

Omnes suos ægros sub cura *Illustriss.*
VAN SWIETEN ostendit , ut *is* certus ef-
fet de effectu.

Idem *Leber* in variis oculorum vitiis
has pilulas bono cum effectu adhibuit ;
in malis autem inveteratis plerumque
frustra fuit . Tentare tamen licet.

Nihilominus mecum observavit Domi-
nus *Leber* , quod omnes ii , qui in catara-
cta , aut alia humorum in oculis inspissa-
tione his pilulis usi sunt , sub usu pejores
non sint facti , licet curam non receperint .

Hinc similibus malis hæ pilulæ saltem
limites ponunt ; & experientia docuit ,
quod tunc binæ , mane & vesperi sum-
tæ sufficiant .

Effectus autem quandoque valde tar-
dus est , & tertio quartove mense pri-
mo fit sensibilis ; hinc non illico est de-
spe-

sperandum , si intra paucas septimanas ab his pilulis nil mutatur .

Dum hæc scribo , me accedit fœmina (30. aliquot ann.) quam doctissimus ac dexterrimus nosocomii ad *S. Marcum* Chirurgus *Rechtberger* tribus abhinc mensibus ad me misit .

Hæc ab aliquibus annis scirrhum in mamma sinistra habuit , qui usu diversorum medicamentorum cœpit vehementer dolere , & minitari cancrum .

Re bene considerata , statim ter de die exhibui tres pilulas .

Intra paucos dies sedabantur dolores , scirrhus autem immutatus perstitit .

Sensim pilularum dosin auxi , donec ægra octodecim per diem assumpsit ; hæc ratione in undecimam septimanam continuatum est ; & tunc nullam adhuc mutationem in scirrho inveni .

Hinc ego de effectu dubitavi ; egra tamen contenta , quod dolores silerent , pilulis diligentissime usa est .

Decima tertia septimana scirrhus cœpit emolliri , in partes dividi , & tam subito fundi , ut spatium decem dierum vix amplius duodecima pars superfit , & quod superstes tangitur , molle est , & pastaceum .

C A P U T III.

C O R O L L A R I A.

Corollar. I.) **E**X his colligitur, e succo cicutæ, lento igne inspissato, parari remedium maxime innocuum, quod in omni temperamento, ætate, sexu &c. ad satis magnam dosin potest exhiberi.

Corollar. II.) Hoc remedium nullam corporis actionem, secretionem aut excretionem turbat.

Corollar. III.) Agit modo insensibili, nec alvum, nec vomitum, nec urinam, nec sudorem movet.

Corollar. IV.) Indurata & scirrhusa in iis etiam casibus resolvit, ubi alia medicamenta maxime penetrantia nihil efficiunt.

Est igitur medicamentum summe resolvens.

Corollar. V.) Quæ non resolvit, ea plerumque ad benignam suppurationem redigit.

Corollar. VI.) Cancro ponit limites.

Corollar. VII.) Acre cancrosum emendat, fœtorem dispellit.

Corollar. VIII.) Ichorem cancrosum in bonum pus convertit.

Corollar. IX.) Sedat dolores.

Corollar. X.) Cancrum curat.

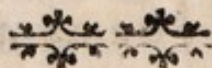
Corollar. XI.) Ulcera alias insanabilia sanat.

Corollar. XII.) Fistulas & sinus, ad omnia alia remedia rebelles, claudit, consolidat.

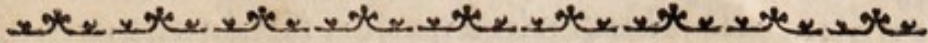
Corollar. XIII.) Tumores œdematosos usu externo dissipat.

Corollar. XIV.) Visum, cataracta nondum inveterata, demtum quandoque restituit.

Corollar. XV.) Incipientes cataractas aut solvit, aut earum progressum saltem impedit.

M O N I T A.

Usus docuit :

I. **F**œminas , quæ scirrho aut cancro in mammis laborant , omne manuum exercitium , & celeriolem corporis motum debere evitare .

II. Aerem tamen rusticanum , & leniorem in illo motum curam accelerare .

III. Nocere iram , tristitiam , & subitum terrorem .

IV. Nocere acida , vinosa , austerâ , & farinacea , cruda , non fermentata .

V. Nocere in scirro inveterato , & cancro omnem adtritum , frictionem , & pressionem .

Hinc duræ & angustæ thoraculæ , & aspera indusia sunt vitanda .

VI. Nocere violentam tussim : etenim ea cancrum excitat , aut reddit pejorem , producit hæmorrhagias , vires debilitat , & hac ratione curam retardat , & fere impossibilem facit .

Fœminæ , quæ difficilem habent respi-

spirationem, & anhelant, atque inter tuffiendum in cancrofa aut fcirrhofa mamma acutiffimos dolores sentiunt, mammamque quafi chorda violentiffime constringi, & tuffi intra pectus trahi putant, plerumque habent pulmones fcirrhofos: & ea in parte cum pleura firriffime concretos.

Hinc cura difficilior & fere impoffibilis.

Experientia didici has pilulas pthifis nullo modo obefle; nec impedire fputa, fed ea potius promovere.

QUÆSTIONES.

IN multis cafibus folum fuccum cicutæ in pilulas redactum hucusque tentavi, ut hoc modo accurate experirer, quid hic folus & fimplex poffet præftare.

Verum quandoque vidi effectum efle celerem, quandoque admodum tardum; unde quæritur, an in tarda hujus medicamenti actione non poffit externis remediis effectus diverfa ratione accelerari?

Quæftio I. An non conveniret aliquoties per diem ad partem affectam calidos vapores decocti cicutæ adplicare?

Quæ-

Quaestio II. An fors esset utilius, si cataplasma ex cicuta paratum læsis partibus continuo applicaretur?

Plura experimenta demonstrarunt simile fomentum in his circumstantiis valde utile esse.

Sunt tamen ægri, qui hoc nudæ cuti applicatum ferre non possunt; hinc

Quaestio III. An non præstaret horum ægrorum cutim emplastro diapompholygos tegere, & tectam tali cataplasmate fovere?

Quaestio IV. An, dum scirrhum adhuc irritare licet, non prodesset, si emplastrum de cicuta, de ladano, aut de galbano apponeretur?

Quaestio V. An non requiritur, ut sub usu pilularum ægris, quorum vires id ferre videntur, sæpius detur purgans? etenim materies soluta, nulla sensibili evacuatione, educitur.

Tentamina circa hanc quæstionem in aliquibus ægris facta, simile quid suadere videntur; interim tamen necessitas id non postulat.

Quaestio VI. Si casus obvenirent, in quibus acre cancrosum admodum profundas egit radices, omnesque humores corrumpit,
& so-

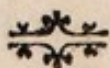

& solida adeo debilitavit , ut hæ pilulæ solæ haud sufficerent ; an tunc non oporteret corticem peruvianum his jungere ? ut hac ratione ex utriusque virtute pareretur medicamentum , quod omni indicationi faceret satis .

Necesse est igitur , ut quivis Medicus , symptomatibus supervenientibus singulari sua industria & judicio obveniat .

His præmissis , jam omnes & singulos Medicos oro , ut hoc extractum , quacumque data occasione , tentent & adhibeant ; sed obsecro simul , ut omne præjudicium omneque invidiarum genus deponant : etenim cogitent similia salutem proximi adtinere .

Si ex usu quid finistri experiantur , inquirent sedulo , an id ex nimia mali vehementia , an ex errore ab ægro aut adstantibus commisso , an ex ipso medicamento profiscatur ? Nec illico sine omni judicio & disquisitione remedium , tanquam nocivum aut iners , condemnent ; si vero noverint meliora , ea non vellem in favorem hujus remedii negligere .

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione ed Approvazione del P. F. Gio: Paolo Zapparella Inquisitor Generale del Santo Ufficio di Venezia nel Libro intitolato *Antonii Storck Libellus de Cicuta*, & *Antonii de Haen Theses sistentes Febrium divisiones*, non v'esser cosa alcuna contra la Santa Fede Cattolica; e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contra Principi e buoni costumi, concediamo Licenza a *Benedetto Milocco* Stampatore di Venezia, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia e di Padova.

Dat. li 31. Luglio 1760.

(Angelo Contarini Proc. Rif.

(Bernardo Nani Rif.

(Francesco Morosini 2. Cav. Proc. Rif.

Registrato in Libro a Carte 59. al Num. 36.

Giacomo Zuccato Segr.

Addì 7. Agosto 1760.

Registrato nel Magistrato Eccell. degli
Esecutori contra la Bestemmia.

Gio: Pietro Dolfin Segr.

